

egybevethetőekké válnak a morfológiai tényekkel, rávilágítva a vallott építészeti értékek és a tényleges cselekvés közötti megfelelésekre és eltérésekre.

Tardos Katalin¹⁵⁰, CSc

Rendszerváltás a vállalati szférában: új társadalmi szerepek?

(Changes in the for-profit sector: new social responsibilities?)

Az előadás arra vállalkozik, hogy megvizsgálja, hogy milyen a vállalatok társadalmi felelősségvállalásának szintje és tartalma a különböző vállalati típusokban az ezredforduló utáni Magyarországon egy közel 150 vállalatot tartalmazó minta alapján. Az előadás során külön hangsúlyt helyezünk a belső felelősségvállalásra, vagyis a munkavállalókkal kapcsolatos felelős politikákra, azon belül is az egyenlőség eszméjéhez kapcsolódó diszkrimináció-mentes és esélyegyenlőséget teremtő gyakorlatok elterjedtségére. Az előadásból megtudható az is, hogy a magyarországi cégek inkább a belső vagy a külső felelősségvállalás formáira koncentrálnak-e, valamint hogy milyen a vállalatok etikai intézményesültsége.

Tőkés Gyöngyvér¹⁵¹, PhD

Új média – új hátrányok? Az Internet romániai elterjedésének társadalmi körülményei

(New media - new inequalities? Social conditions of the internet diffusion in Romania)

Az internetpenetráció aránya Romániában 2007 decemberi adatok alapján 31,5 százalék ami lényegesen alacsonyabb a többi európai ország statisztikáihoz képest. Romániára azonban az internet rohamos elterjedése a jellemző, hiszen az internethasználók aránya a 2000-2007 közötti időszakban 775 százalékkal növekedett.

Az internetkapcsolattal nem rendelkezők 15 százalékának nincs szüksége az internetre, 32 százalékuk pedig nem tudja megindokolni, hogy miért nem rendelkezik internet-hozzáféréssel. A társadalomnak egyharmada nem tudja, hogy mire használhatná, mire lenne jó számára, ha rendelkezne hozzáféréssel. Ha ehhez hozzászámítjuk a lakosságnak azon 15 százalékát, amely nem is igényeli a világhálót, láthatjuk, hogy a lakosság fele érdektelen az internettel kapcsolatban. Ilyen körülmények között az internet nem a társadalmi egyenlőtlenségek mérsékléséhez, az információk demokratikus diffúziójához, hanem újabb társadalmi egyenlőtlenségek kialakulásához vezet.

Románia és az Európai Unió fejlett társadalmi között a globális digitális szakadék, a társadalom jobb anyagi körülmények között élő, iskolázottabb része és a falun élő, alacsony jövedelmű iskolázatlanabb rétegek között társadalmi digitális szakadék tátong. Mind a globális mind a társadalmi szintű digitális szakadék jórészt az információs technológia lassú elterjedésének köszönhető. De ugyanakkor jelen vannak a társadalmi-kulturális tényezők is, amelyek az Internethasználat elterjedését meghatározzák.

¹⁵⁰ MTA Szociológiai Kutatóintézet

¹⁵¹ Sapientia – Erdélyi Magyar Tudományegyetem

Az elmúlt egy-két évben egy felülről irányított jelenségnek vagyunk a tanúi, azaz elkezdődött a közszolgálati intézmények infrastrukturális reformja. Önkormányzatok, iskolák, könyvtárak csatlakoznak az internethez kormányzati támogatással, ugyanakkor 2008 eleje óta jelent meg azoknak a szolgáltatóknak a piaca, akik a nagyvárosoktól távolabb eső települések Internet-ellátását célozzák.

A gyerekek sajátos populációt képeznek az interhasználat szempontjából, hiszen ők nyitottak az újjal szemben, tájékozottak, ismerik az új kommunikációs technológiákat, és sok szabadidejük van. A kutatások kimutatták, hogy a fiatalok mind az új technológiákhoz való hozzáférés mind a használat tekintetében kiemelt helyzetben vannak, azonban nem egy homogén csoportról van. Az új kommunikációs technológiákkal való kapcsolat, a hozzáférés, a használat intenzitása és milyensége alapján a fiatalok belső rétegzettsége a jellemző. 2007 decemberében feltáró jellegű szociológiai felmérést végeztek 15-18 éves magyar és román nemzetiségű diákok körében Maros megyében. Célunk a diákok társadalmi-kulturális és digitális rétegzettsége közötti kapcsolat feltárása volt. A román és a magyar nemzetiségű diákcsoportok egymás kontrollcsoportjaiként működtek.

Tomka Miklós¹⁵², CSc

Vallási változások Kelet-Közép-Európában a rendszerváltás óta (Religious changes in Central and Eastern Europe in the time since 1989)

Az előadás két komparatív kutatás, az 1997. évben 10, és az ennek megismétléseként 2007-ben 14 országban végzett „Aufbruch” vizsgálat eredményeinek bemutatása és értelmezése. Az első felvételtől különböző nyelveken tucatnyi könyv és száznál több tanulmány jelent meg, a második felvétel eredményei októberben jelennek meg két kötetben németül. Magyarul csak részeredmények jelentek meg az első felvételtől.

A leglátványosabb eredmény az országok eltérő pályája. 1997-ben mindenütt vallási fellendülés látszott (ámbar Csehországban és a volt NDK-ban csak nyomokban). 2007-re az előbbi Ukrajnában, Szlovákiában, Romániában és Horvátországban folytatódott vagy erősödött. Az eleve alacsony szint tovább süllyedt Csehországban és a volt NDK-ban. Nagy vallási visszaesés mutatkozott továbbá Szlovéniában és Magyarországon.

A változások hátterében a társadalmak és a vallásosság mikéntjének különbözőségei állnak. A falusi hagyomány továbbélése a tradicionális vallásosság erősségét is biztosítja. A városiasság erőssége új típusú, tudatosabb, de ritkább vallásossággal jár. Az előadás ennek az új típusú vallásosságnak bemutatására is törekszik.

¹⁵² Pázmány Péter Katolikus Egyetem